

Prognos BSS

Stockholm 2022

Sweco Sverige AB
Uppdrag
Uppdragsnummer
Kund
Upprättad av
Datum

RegNo 556767-9849
Prognos BSS 2022
30047027
Stockholms kommun
Hanna Dalesjö
2022-12-14

Innehållsförteckning

1.	Inledning	5
1.1	Swecos uppdrag	5
1.2	Förhållanden som är grundläggande för prognosen.....	5
1.2.1	Definitionen av bostad med särskild service	5
1.2.2	Förmedlingsprocessen	6
1.2.3	Prognosens avgränsning och målgrupp	7
2.	Föregående års prognos	7
2.1	Socialpsykiatri	7
2.2	Funktionsnedsättning	9
3.	Behov av BSS idag	11
3.1	Personer som idag bor i BSS.....	11
3.2	Ej verkställda beslut	12
3.3	Intresseanmälningslistan.....	12
3.4	Hem för vård och boende (HVB).....	13
3.5	Boende i andra typer av SoL-boende inom FH.....	14
3.6	Totalt uppskattat behov idag	14
3.6.1	Funktionsnedsättning.....	14
3.6.2	Socialpsykiatri.....	15
4.	Prognos över behovet av BSS	16
4.1	Hela staden	16
4.1.1	Funktionsnedsättning.....	16
4.1.2	Socialpsykiatri.....	18
4.2	Stadens planeringsregioner	20
4.2.1	Funktionsnedsättning.....	20
4.2.2	Socialpsykiatri.....	22
	Bilaga Historisk utveckling, metod och antaganden	26
	Historisk utveckling	26
	Boende i BSS över tid	26
	Funktionsnedsättning (FH).....	26
	Socialpsykiatri	28
	In- och utflöde.....	29
	Inflöde i BSS.....	30
	Utflöde från BSS.....	33
	Metod.....	34
	Dataunderlag.....	34

Prognosmodell.....	35
Antaganden i årets prognos	36
Hela staden	36
Stadens planeringsregioner	36
Stadens befolkningsprognos.....	36
Tabeller.....	37

1. Inledning

1.1 Swecos uppdrag

Socialförvaltningen, avdelningen för stadsövergripande frågor, har ett årligt uppdrag att samordna arbetet med boendeplanen för personer med funktionsnedsättning. I uppdraget ingår att bearbeta stadsdelsnämndernas/planeringregionernas förslag samt att föreslå beslut om åtgärder utifrån en övergripande bedömning av behov och framtida trender. Sweco har under hösten år 2022 anlåtats för att bidra till en analys kopplad till insatsen bostad med särskild service (BSS). I uppdraget ingår att ta fram en uppskattning av behovet idag samt att ta fram en prognos över det kommande behovet för perioden 2023–2032. Prognosen är uppdelad på verksamhetsområdena funktionsnedsättning respektive socialpsykiatri. Ansvariga för studien hos Sweco är Hanna Dalesjö (uppdragsledare), Jonas Janegren och Frida Saarinen.

Sweco har tidigare, vid fem tillfällen, tagit fram en prognos för BSS. Prognosmodellen för att prognostisera behovet av BSS inom de båda verksamhetsområdena funktionsnedsättning (FH) och socialpsykiatri (PS) utarbetades av Sweco under år 2014. Därefter har prognosen uppdaterats varje år under perioden 2017–2022. Under årens gång har modellen justerats i flera omgångar. I den ursprungliga modellen som togs fram 2014 prognostiserades antalet verkställda insatser. Detta ändrades i samband med uppdateringen år 2017 och under perioden 2017-2020 prognostiserades i stället antalet personer som väntas få beslut om BSS. Från år 2021 och framåt redovisas två olika prognoser, en som visar antalet som väntas få sin insats verkställd och en som visar antalet personer som väntas få beslut om BSS. Nytt sedan 2019 är att behovet av BSS inte bara prognostiseras för hela staden utan även för stadens fyra planeringsregioner: Innerstaden, Västerort, Västra söderort och Östra söderort. Sedan år 2021 har modellen justerats något när det gäller reglerna för utflöde.

1.2 Förhållanden som är grundläggande för prognosen

1.2.1 Definitionen av bostad med särskild service

Bostad med särskild service (BSS) innebär ett boende med tillgång till omsorg, stöd och service. Biståndsbedömningen sker med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller med stöd av Socialtjänstlagen (SoL). LSS är en rättighetslag vilket innebär att en person som omfattas av lagen har rätt till insatser som anges i lagen, så länge behovet av insatsen inte tillgodoses på annat sätt. Insatserna ska möjliggöra goda levnadsvillkor för personen. På så sätt kan kommunen inte ange exempelvis resursbrist som ett skäl till att inte bevilja en LSS-insats som en person har rätt till. Detta gäller inte för en person som ansöker om bistånd enligt SoL. Här kan kommunen i stället föreslå en alternativ insats så länge den uppfyller en skälig levnadsnivå.

Det finns tre typer av bostad med särskild service för vuxna – gruppboende, serviceboende samt annan särskilt anpassad bostad. I förarbeten till LSS anges att huvudformen för bostad med särskild service ska vara serviceboende och gruppboende. I dessa boenden ska det finnas fast personal som i huvudsak kan

täcka de boendes hela stödbehov¹. Det ska inte ha någon betydelse för utformningen av bostad med särskild service om det regleras i LSS eller socialtjänstlagen².

Prognosen av bostäder med särskild service i denna rapport omfattar de två förstnämnda boendeinsatserna, det vill säga gruppboende och serviceboende. I intervju med enheten för bedömning och förmedling på Socialförvaltningen under hösten 2017 framkom att särskilt anpassad bostad är en mindre vanlig insats som är riktad mot en betydligt mindre målgrupp.

1.2.2 Förmedlingsprocessen

Det är stadsdelsförvaltningarna som utreder och fattar beslut om en person har rätt till bostad med särskild service (BSS). En person kan ha rätt till BSS enligt LSS om den har behov av det och har tillhörighet till någon av personkretsarna 1, 2 och vissa fall även 3. Om en person har andra psykiska funktionsnedsättningar som medför behov av en bostad med särskild service kan den beviljas det utifrån SoL. Stadsdelen är ansvarig för att insatsen verkställs.

Enheten för bedömning och förmedling är den del inom socialförvaltningen som har uppdraget att förmedla boenden till utförare som är upphandlade inom ramen för Lagen om valfrihet (LOV). I de fall enheten inte kan hitta en lämplig utförare som motsvarar personernas behov så sker förmedlingen via stadsdelsförvaltningen själv. Det sker då till utförare som ligger utanför LOV.

Enheten får information om vilka personer som är aktuella för BSS genom att stadsdelsförvaltningen registrerar den sökande på en intresseanmälningslista som sedan administreras av enheten för bedömning och förmedling. Det finns tre separata intresseanmälningslistor till BSS - två för FH (en för serviceboende och en för gruppboende) och en för PS. Hanteringen av listorna skiljer sig något åt, inom PS är stadsdelsförvaltningarna i regel mer restriktiv med vem som registreras – här ska den sökande vara redo att flytta relativt omgående för att den ska registreras på listan. Enligt bedömning och förmedling består listan inom PS av såväl personer som väntar på att få sitt beslut verkställt, som av personer som redan idag har ett verkställt beslut utanför LOV samt av personer som idag inte har något beslut. Personer som idag har ett verkställt beslut inom LOV och som önskar byta boende hanteras manuellt utanför listan. Inom FH kan personer registreras på en intresseanmälningslista, där stadsdelsförvaltningen gör bedömningen att behov kommer finnas inom några månader eller år, även om det inte är aktuellt vid tidpunkten då intresseanmälan görs. Listorna inom FH omfattar såväl personer som väntar på att få sitt beslut verkställt, som personer som redan idag har ett verkställt beslut men önskar byta utförare/boende samt personer som idag inte har något beslut.

Vid förmedlingssituationen finns i allmänhet endast ett erbjudande att ta ställning till för personen. LOV ger personerna rätt att tacka nej till ett erbjudande och invänta ett nytt erbjudande. I de fall verkställigheten dröjer mer än tre månader efter att beslut om insats har fattats så ska stadsdelen redovisa för IVO hur de arbetat med att kunna erbjuda personen en bostad med särskild service. Kan de inte redovisa att arbetsinsatsen varit tillräcklig så kan stadsdelsnämnden bli skyldig att betala en särskild avgift. Den särskilda

¹ Prop. 1992/93 159. s. 179

² SOU 1999:33, Bo tryggt – betala rätt, s 46, Socialdepartementet, 1999

avgiften motsvarar den kostnad som kommunen skulle haft under den period som boendet uteblivit plus en straffavgift. I Stockholms stad ligger kostnadsansvaret för de särskilda avgifterna på stadsdelsförvaltningarna. I intervjuer som genomfördes med stadsdelsförvaltningarna under år 2017 framgår att en vanlig orsak till att beslut inte verkställs är att den sökande tackar nej till en erbjuden bostad är på grund av önskemål om att bo i en specifik del av staden. Det har också framhållits att det är svårt att bedöma i vilken utsträckning som stadsdelsförvaltningen förväntas kunna uppfylla önskemål om geografiskt läge.

1.2.3 Prognosens avgränsning och målgrupp

Prognosen omfattar personer med behov av bostad med särskild service inom verksamhetsområdena Socialpsykiatri (PS) och Funktionsnedsättning (FH). För mer information om vilka som bedöms ha behov av BSS se avsnitt 3 Behov av BSS idag.

Sedan 2019 års prognos är ett 40-tal personer med beslutsdatum 2013-01-01 och Socialförvaltningen som beställande förvaltning inkluderade i underlaget. Denna grupp har tidigare år exkluderats från prognosen. Gruppen avser personer där Socialförvaltningen tagit över ansvaret från hälso- och sjukvården och där personen av olika skäl är placerade på ett boende utanför länet.

För verksamhetsområdet FH avser prognosen alla individer i åldrarna 18 år eller äldre, för verksamhetsområdet PS avser prognosen åldrarna 18–64 år. Att prognosen för PS endast sträcker sig till 64 år kan förklaras av att denna grupp i huvudsak är beviljad insats med stöd av SoL. För personer som har fått sin insats beviljad med stöd av SoL övergår ansvaret till äldreomsorgen i samband med att de fyller 65 år. Detta innebär att dessa personer avslutas inom PS och FH och i stället registreras hos äldreomsorgen. Det har dock inte varit möjligt att följa upp antalet boende i BSS tillhörande äldreomsorgen då respektive stadsdelsförvaltning registrerar dessa på olika verksamhetskoder/insatser. Av den anledningen har prognosen även begränsats till att endast omfatta verksamhetsområdena PS och FH.

Även om ansvaret för de som beviljats insats enligt SoL övergår till äldreomsorgen när personen fyller 65 år, bor den boende generellt sett kvar i sin bostad även efter 65 års ålder. Av den anledningen är det viktigt att även ta hänsyn till denna grupp, vid planeringen av bostäder. Under 2022 har Socialförvaltningen följt upp hur stor andel av hyresgästerna som är över 65 år på BSS enligt SoL (gäller boenden inom LOV). Undersökningen visade att 29 procent av de som bor på BSS enligt SoL är över 65 år och att 24 % är mellan 60-64 år. Ett av tio boenden svarade inte på frågorna i undersökningen.

2. Föregående års prognos

2.1 Socialpsykiatri

För att skatta behovet av BSS inom socialpsykiatri utvidgades prognosen föregående år till att omfatta flera målgrupper. Precis som tidigare års prognoser grundade sig prognosen dels på de som vid prognosens start (30 september) var boende i BSS, dels på de som hade ett ej verkställt beslut om BSS. I Tabell 1 redovisas båda dessa målgrupper år 2022 enligt prognos 2021 och det faktiska utfallet för år 2022.

Tabell 1 Behov av BSS år 2022 enligt 2021 års prognos och faktiskt utfall år 2022

	Verkställt BSS-beslut	Ej verkställt BSS-beslut	Totalt beslut om BSS
Utfall 2022	151	19	170
2022 enligt 2021 års prognos	153	18	171
Differens, antal	2	-1	1
Differens, procent	1,31%	-5,56%	0,58%

Av tabellen framgår att prognosen som togs fram år 2021 beräknade att det totala antalet personer i behov av BSS skulle uppgå till 171 år 2022. Det är endast 1 person fler än vad det faktiska utfallet visar för år 2022. Därmed bedöms 2021 års prognos hålla god träffsäkerhet vad gäller personer som bor i BSS samt personer som har ett ej verkställt beslut om BSS. Med anledning av detta görs inga justeringar i antagandena om in- och utflöde för dessa grupper i årets prognos, mer än att ytterligare ett år adderas till in- respektive utflödesriskerna.

Ökningen av antalet personer som bor i BSS alternativt har ett icke verkställt beslut om BSS ökar dock i regel relativt lite - eller inte alls – under de senaste åren. Samtidigt menar Socialförvaltningen att behovet av BSS är betydligt större än vad som framkommer av att endast studera antalet verkställda och icke verkställda BSS-beslut. Det är enligt Socialförvaltningen inte ovanligt att handläggare avvaktar med att fatta beslut om BSS för gruppen tillhörande verksamhetsområdet PS då det är brist på bostäder att förmedla. Under väntetiden kan den sökande registreras på intresseanmälningslistan för BSS och/eller placeras inom andra boendeformer som till exempel HVB.

Mot bakgrund av detta valde Sweco i samråd med Socialförvaltningen att i samband med framtagandet av 2021 års prognos utvidga prognosens målgrupp. De grupper som då tillkom var personer som stod på intresseanmälningslistan till BSS inom verksamhetsområdet PS samt personer som bor på HVB och som bedöms ha behov av ett långvarigt boende. I Tabell 2 redovisas dessa målgrupper år 2022 enligt 2021 års prognos samt faktiskt utfall för år 2022.

Tabell 2 Behov av BSS år 2022 enligt 2021 års prognos och faktiskt utfall år 2022, tillkommande grupper i 2021 års prognos

	Intresseanmälningslistan	Verkställt HVB-beslut, saknar beslut om BSS och står ej på intresselistan	Ej verkställt HVB-beslut, saknar beslut om BSS och står ej på intresselistan	
Utfall 2022	29	62	0	
2022 enligt 2021 års prognos	26	71	3	
Differens, antal	-3	9	3	
Differens, procent	-11,54%	12,68%	..	

Den 30 september 2021 fanns det 26 personer som stod på intresseanmälningslistan men som saknade beslut om BSS. Då det saknades tillräcklig information om hur personer tillkommer och faller ifrån listan gjordes inga specifika antaganden om in- och utflöde för denna grupp. I stället hölls gruppen konstant under hela prognosperioden. Av tabellen framgår dock att det skett en liten ökning, motsvarande 3 personer, av antalet personer som står på intresseanmälningslistan och som saknar beslut om BSS.

Gruppen som antas ha beslut om HVB (som löper över minst 365 dagar) men som samtidigt inte står på intresseanmälningslistan eller har ett ej verkställt beslut om BSS beräknades uppgå till 74 år 2022 enligt föregående års prognos. Detta är 12 personer fler än vad det faktiska utfallet visar för år 2022. En möjlig förklaring till att prognosen överskattar antalet som antas få beslut om HVB är att inflödet i prognosen baseras på samtliga individer som antas få ett beslut om HVB som löper över minst 365 dagar. Vissa av dessa personer bör dock rimligen redan stå på intresseanmälningslistan för BSS alternativt ha ett ej verkställt beslut om BSS. Dessa bör räknas bort från inflödet till HVB, vilket inte gjordes i 2021 års prognos. Dock tycks inte detta vara hela förklaringen, utan utvärderingen visar även att differensen mellan prognos och utfall främst förklaras av att 2021 års prognos underskattar utflödet från HVB. Vad detta beror på har dock inte kunnat klargöras.

Då det tycks svårt att uppskatta det framtida in- respektive utflöde för gruppen som har beslut om HVB (som löper över minst 365 dagar) men som samtidigt inte står på intresseanmälningslistan eller inte har ett ej verkställt beslut om BSS behöver detta utredas ytterligare. Tills dess kommer gruppen med beslut om HVB men som inte står på intresseanmälningslistan eller har ett ej verkställt beslut om BSS att hållas konstant under prognosperioden.

2.2 Funktionsnedsättning

I Tabell 3 redovisas antalet personer med behov av BSS år 2022 enligt 2021 års prognos samt faktiskt utfall för år 2022. Både prognos och de faktiska utfallen visar antalet uppdelat på boende i BSS respektive personer med beslut om BSS (det vill säga inklusive ej verkställda beslut) den sista september. Inom verksamhetsområdet var det enligt socialförvaltningens uppgifter 64 personer som väntade på att få sitt beslut verkställt i september 2022. Därmed är antalet ej verkställda beslut i princip oförändrat jämfört med föregående år (63 ej verkställda beslut år 2021).

Tabell 3 Behov av BSS 2022 enligt 2021 års prognos och faktiskt utfall år 2022

	Boende i BSS	Beslut om BSS (dvs inkl. ej verkställda beslut)
Utfall 2022	1 798	1 862
2022 enligt 2021 års prognos	1 814	1 886
Differens, antal	16	24
Differens, procent	0,9%	1,3%

I 2021 års prognos beräknades det totala antalet personer med behov av BSS uppgå till 1 886 år 2022. Detta kan jämföras med det faktiska utfallet på 1 862

personer. Prognosen för verksamhetsområdet FH överskattade därmed antalet med 24 personer (motsvarande 1,3 procent). Utvärderingen visar att inflödet till BSS varit jämförelsevis lågt sedan september 2021, vilket förklarar varför prognosen överskattar antalet i årets prognos.

I årets prognos är inflödesrisken något lägre jämfört med föregående års antagande. Detta förklaras av att risken nu även inkluderar 2021 års inflöde som även den låg lägre är vad den varit historiskt.

3. Behov av BSS idag

I detta kapitel beskrivs hur behovet av bostad med särskild service (BSS) ser ut idag, det vill säga vid prognosens startdatum den 30 september 2022. De grupper där socialförvaltningen bedömer att det finns eller eventuellt kan finnas ett behov idag är följande:

- Personer som idag redan bor i BSS
- Personer som har ett ej verkställt beslut om BSS
- Personer som saknar ett beslut om BSS men som finns uppskrivna på intresseanmänningslistan och bedöms ha ett aktuellt behov
- Personer som bor på HVB och som bedöms ha ett långvarigt behov av ett boende
- Personer som bor på andra typer av SoL-boenden inom verksamhetsområdet FH

I följande kapitel beskrivs de olika grupperna mer i detalj. Avsnittet avslutas sedan med en sammanfattande del som beskriver det totala behovet av BSS den 30 september 2022.

3.1 Personer som idag bor i BSS

Den 30 september 2022 var det 1 949 personer som bodde i en bostad med särskild service. Av dessa var det 1 798 personer som tillhörde verksamhetsområdet FH och 151 personer som tillhörde verksamhetsområdet PS. I Tabell 4 redovisas antalet boende i BSS idag uppdelat på verksamhetsområde och planeringsområde. För verksamhetsområdet FH inkluderar uppgifterna alla med en verkställd insats på verksamhetskoderna 6510 och 6515 och som är 18 år eller äldre. Uppgifterna för verksamhetsområdet för PS omfattar alla personer som har en verkställd insats registrerad på verksamhetskoderna 1911 och 1912 och som är mellan 18 och 64 år. Även om PS målgrupp sträcker sig till och med 64 år finns det även äldre personer som är registrerade med insatsen BSS inom verksamhetsområdet. Den sista september 2022 uppgick dessa till 37 personer, varav majoriteten var mellan 65 och 70 år. Detta beror troligen på att äldreomsorgen har tillgång till FH-modulen i paraplyet för att enklare kunna hantera vissa insatser.

Tabell 4 Antal boende i bostad med särskild service per 2022-09-30, efter verksamhetsområde och planeringsregion

Planeringsregion	FH	PS	Totalt
Innerstaden	504	27	531
Västerort	475	53	528
Västra söderort	343	27	370
Östra söderort	434	37	471
Socialförvaltningen	42	7	49
Staden totalt	1 798	151	1 949

3.2 Ej verkställda beslut

Utöver de 1 949 personerna som bodde i BSS sista september 2022 fanns det ytterligare 83 personer som hade ett beslut om insats men som ännu inte har fått sitt beslut verkställt. I Tabell 5 redovisas uppgifterna uppdelat på verksamhetsområde samt stadens planeringsregioner.

Tabell 5 Antal ej verkställda beslut per 2022-09-30, efter verksamhetsområde och planeringsområde

Planeringsregion	FH	PS	Totalt
Innerstaden	16	1	17
Västerort	15	8	23
Västra söderort	19	5	24
Östra söderort	14	5	19
Socialförvaltningen	0	0	0
Staden totalt	64	19	83

När det gäller uppgift om ej verkställda beslut inom FH baseras det på stadens kvartalsrapportering av ej verkställda beslut och avser då antalet ej verkställda beslut vid kvartal 2 år 2022. Uppgifterna om ej verkställda beslut inom PS är hämtade från stadens sociala system och avser antalet insatsbeslut där rutan "ej verkställt beslut" var förkryssad den 30 september.

Tidigare år har uppgifterna om ej verkställda beslut hämtats från stadens rapportering av ej verkställda beslut och då har avsett antalet vid slutet av kvartal 2, alternativt kvartal 3, respektive år. I år är uppgifterna hämtade direkt från stadens sociala system och avser antalet insatsbeslut som fattats under de senaste två åren och där rutan "ej verkställt beslut" var förkryssad den 12 oktober 2021, det vill säga den dag då uppgifterna hämtades ur systemet. För att säkerställa att uppgifterna är så korrekta som möjligt har underlaget justerats mot Socialförvaltningens interna underlag.

3.3 Intresseanmälningslistan

Nytt från 2021 är att prognosen även tar hänsyn till personer som finns registrerade på intresseanmälningslistan för verksamhetsområdet Socialpsykiatri. Anledningen till att intresseanmälningslistan för FH inte används som underlag för att uppskatta och prognostisera behovet av BSS beror på att listan inte löpande hålls aktuell. Det innebär att personer som av olika anledningar inte längre har behov av BSS eller som har behov längre fram finns med på listan. Hur många personer som det rör sig om är oklart. I samband med framtagande av 2021 års prognos bedömde handläggare på enheten för bedömning och förmedling att omkring 15 procent av de som finns registrerade på listan inte längre var aktuella för BSS. Inom PS hanteras intresseanmälningslistan på ett annat sätt. Listan hålls aktuell och de som finns registrerade på listan har ett aktuellt behov och även möjlighet att flytta relativt omgående. Med anledning av att det framkommit att det finns personer på listan för PS som saknar beslut om BSS är det av intresse att ta hänsyn till denna grupp när det totala behovet ska uppskattas.

I oktober 2022 (då listan togs ut från stadens sociala system) fanns det 51 personer registrerade på intresseanmälningslistan för PS. Totalt sett är det lika

många som föregående år, däremot är det till stor del andra personer som är registrerad på listan jämfört med för ett år sedan. Av de 51 personer som i oktober 2022 var registrerade på intresseanmälningslistan var det 26 personer som tillkommit på listan sedan oktober 2021. Resterande 25 personer fanns på listan redan för ett år sedan.

Tabell 6 Personer registrerade på intresseanmälningslistan för BSS inom PS

Planeringsregion	Innerstaden	Västerort	Västra söderort	Östra söderort	Socialförv.	Hela staden
Totalt antal registrerade	7	14	11	18	1	51
varav har ett verkställt beslut om BSS	0	5	4	5	0	14
varav har ett ej verkställt beslut om BSS	1	5	2	0	0	8
varav saknar beslut om BSS	6	4	5	13	1	29

Av de 51 som var registrerade på listan i oktober 2022 hade 14 personer redan ett verkställt beslut om BSS. Ytterligare 8 personer hade ett beslut om BSS som ännu inte var verkställt. Resterande 29 personer som fanns registrerade på intresseanmälningslistan saknade beslut om BSS. I och med att de finns registrerade på intresseanmälningslistan har handläggaren dock bedömt att behov föreligger samt att personerna kan flytta till BSS relativt omgående. Av de 29 personerna som saknade beslut om BSS var det 14 personer hade ett verkställt beslut om HVB där HVB-beslutet omfattade minst 365 dagar.

3.4 Hem för vård och boende (HVB)

Enligt socialförvaltningens uppfattning finns det idag ett antal personer som har insatsen HVB men som egentligen skulle behöva bo på BSS. Bristen på bostäder att förmedla leder till att handläggarna inom socialpsykiatri ofta avvaktar med att fatta beslut om BSS. Som tidigare nämnts ger SoL kommunen utrymme att föreslå alternativa boendeinsatser så länge de uppfyller en skälig levnadsnivå. Detta resulterar i att den sökande i stället placeras inom andra boendeformer, inte minst på hem för vård eller boende (HVB).

Det är dock inte alla som idag bor på HVB som bedöms ha behov av BSS. Endast de personer som anses ha långvariga behov av boende antas ha behov av BSS. Med långvariga behov avses här personer som har ett beslut om HVB som sträcker sig över minst ett år. I de fall personen har två eller flera beslut som följer direkt efter varandra och som tillsammans omfattar minst 365 dagar räknas de in i gruppen som bedöms ha långvariga behov. Även om denna grupp bedöms ha behov av BSS så är vissa av dessa personer så rotade på sina HVB-hem att en flytt inte genomförs (även om det skulle finnas platser på BSS SoL).

Den 30 september 2022 var det 119 personer som hade ett pågående beslut om HVB, varav 79 hade ett eller flera efterföljande beslut som omfattade minst 365 dagar. I Tabell 7 redovisas antalet personer som idag bor på HVB och som bedöms ha långvariga behov uppdelat på stadens planeringsområden. Av

tabellen framgår även att av de 79 personer som idag bor på HVB och bedöms ha långvariga behov är det 17 personer som antingen har ett ej verkställt beslut om BSS och/eller står på intresseanmälningslistan till BSS.

Tabell 7 Personer per 30 september 2022 som bor på HVB och bedöms ha långvariga behov

Planeringsregion	HVB m. långvariga behov	varav har ett ej verkställt beslut och/eller står på intresseanmälningslistan till BSS
Innerstaden	13	1
Västerort	17	4
Västra söderort	21	5
Östra söderort	22	7
Socialförvaltningen	6	0
Staden totalt	79	17

3.5 Boende i andra typer av SoL-boende inom FH

En kartläggning som genomfördes i februari 2021 visade att det fanns 125 personer som bodde på olika typer av SoL-boende inom verksamhetsområdet FH. Siffran inkluderar de cirka 70 personer som då bodde på BSS. Resterande 55 personer bor på annan typ av SoL-boende, framför allt särskilt boende/vård- och omsorgsboende. Enligt Socialförvaltningen handlar det troligen om personer med demenssjukdom. I vissa fall kan en personkretsbedömning enligt LSS ha gjorts för dessa personer och i de fall personerna tillhör personkrets 2 är bedömningen att de har behov av BSS. Idag finns 27 BSS-lägenheter inom LOV för målgruppen med personkrets 2. Ingen av enheterna vänder sig dock enbart till personer med demenssjukdomar. Socialförvaltningens bedömning är dock att om det funnits BSS-boende som uppfyller denna grups behov så är det troligt att personerna hade placerats på BSS i stället. Hur många av de som idag bor på andra typer av SoL-boende och som har behov av BSS har inte varit möjligt att utreda inom ramen för detta uppdrag. Av den anledningen ingår inte denna grupp i prognosen över behovet av BSS.

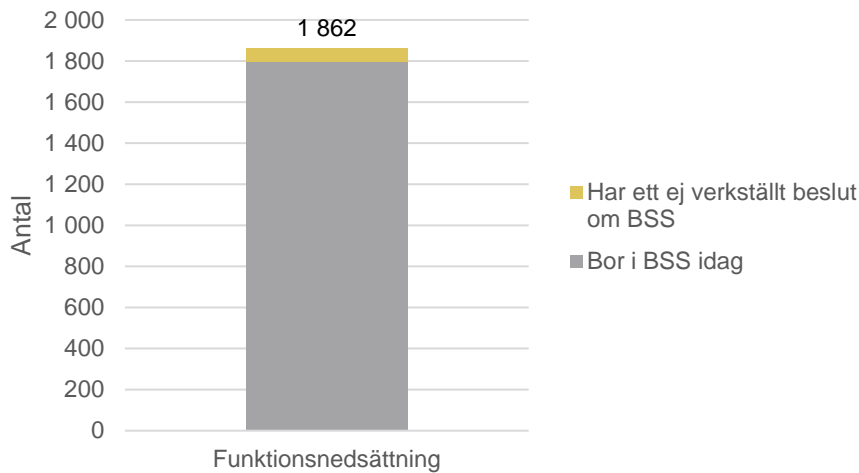
3.6 Totalt uppskattat behov idag

I detta avsnitt ges en samlad bild av det totala behovet av BSS idag.

3.6.1 Funktionsnedsättning

Inom verksamhetsområdet FH är bedömningen att antalet som bor på BSS och antalet ej verkställda beslut ger en relativt god bild av behovet. Den 30 september 2022 bodde det totalt 1 798 personer i BSS och ytterligare 64 personer hade ett ej verkställt beslut om BSS. Det innebär att det totala behovet av BSS inom verksamhetsområdet FH uppgår till 1 862 personer, se Diagram 1.

Diagram 1 Behov av BSS per 30 september 2022 inom funktionsnedsättning

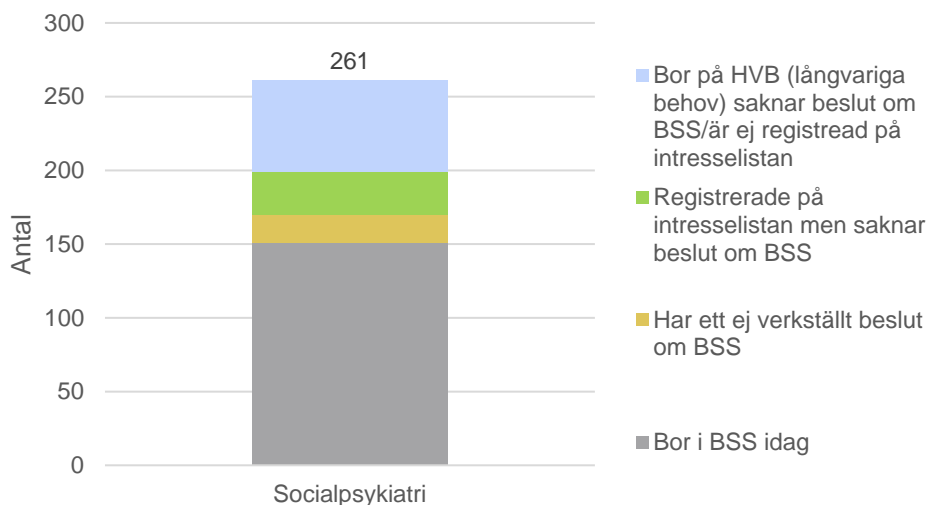

Det har även framkommit att det kan finnas personer inom verksamhetsområdet som idag har andra typer av boendeinsatser som har beviljats enligt SoL men som skulle ha behov av BSS. I dagsläget saknas det dock tillräcklig information om denna målgrupp för att de ska omfattas av prognosen. Vidare är det även möjligt att det finns personer registrerade på intresseanmälningslistan som har ett aktuellt behov, men som inte har kunnat identifieras i och med att de saknar beslut om BSS.

3.6.2 Socialpsykiatri

Inom verksamhetsområdet PS är socialförvaltningens bedömning att det inte räcker med att studera antalet verkställda och icke verkställda beslut för att få en uppfattning av det totala behovet av BSS. Dels finns det personer som är registrerade på verksamhetsområdets intresseanmälningslista men som saknar beslut om BSS, dels finns det personer som idag bor på HVB och som saknar beslut om BSS trots att de bedöms ha ett långvarigt behov av boende. Om hänsyn tas till dessa fyra grupper uppgår det totala behovet idag till 261 personer, se Diagram 2. Av det totala behovet är det 151 personer, motsvarande 60 procent, som idag bor på BSS.

Diagram 2 Behov av BSS per 30 september 2022 inom socialpsykiatri

4. Prognos över behovet av BSS

I följande avsnitt presenteras först resultatet av 2022 års prognos för hela staden och en jämförelse med föregående års prognoser. Sedan presenteras resultatet av 2022 års prognos för respektive planeringsregion. Prognoserna för verksamhetsområdena funktionsnedsättning (FH) respektive socialpsykiatri (PS) redovisas var för sig.

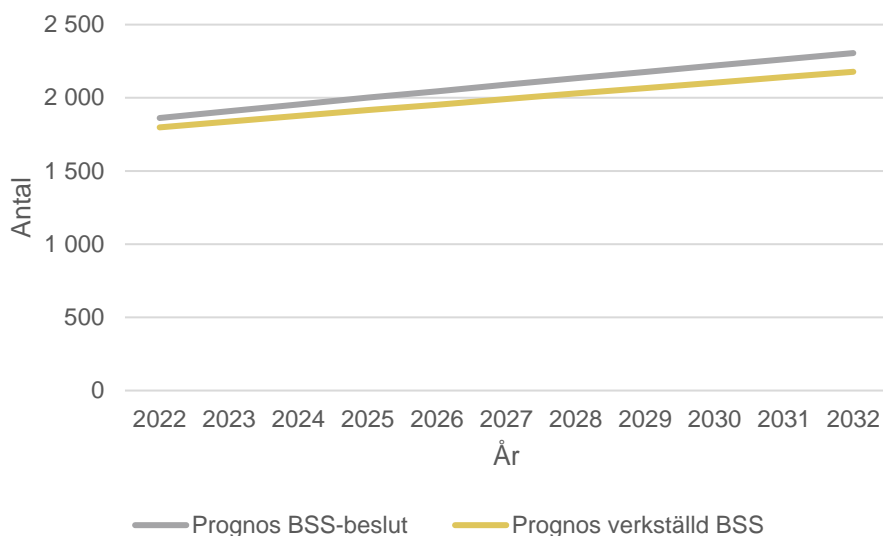
4.1 Hela staden

I detta avsnitt presenteras resultatet för staden totalt. Prognosen presenteras nedan uppdelat på verksamhetsområdena funktionsnedsättning (FH) respektive socialpsykiatri (PS).

4.1.1 Funktionsnedsättning

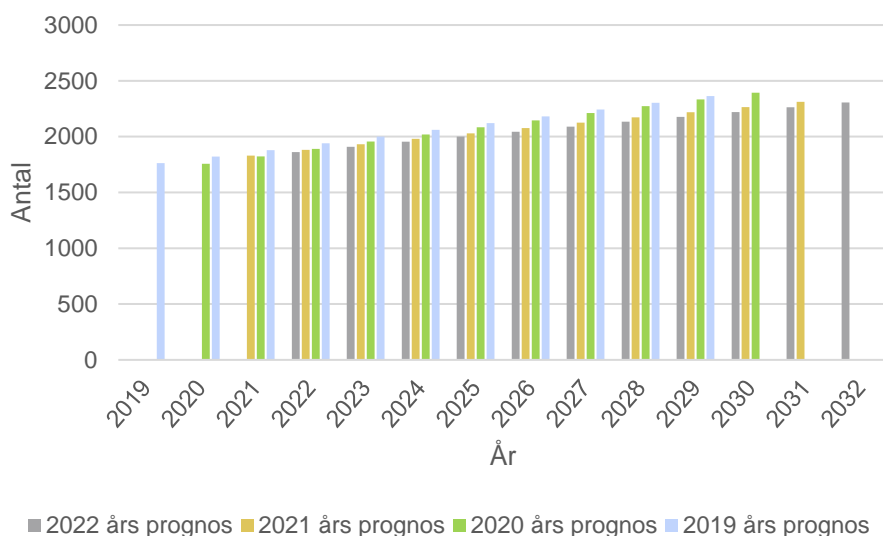
Den största gruppen återfinns inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning (FH). För detta verksamhetsområde har två olika prognoser tagits fram, se Diagram 3. Den första och något högre prognosen visar antalet som väntas få beslut om BSS. Denna prognos beskriver behovet av BSS om alla som får ett beslut också får sin insats verkställd. Baserat på de analyser som gjorts av datamaterialet framgår dock att besluten inte alltid verkställs. Därför har även en andra prognos tagits fram som visar antalet som väntas få sin insats verkställd. Antalet personer som väntas få beslut om BSS beräknas öka från 1 862 år 2022 till 2 300 år 2032. Antalet personer som hade en verkställd insats uppgick till 1 798 år 2022 och väntas öka till cirka 2 180 år 2032. Det motsvarar en genomsnittlig ökning på 44 respektive 38 personer per år.

Diagram 3 Antal personer i behov av BSS inom FH september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

I Diagram 4 redovisas det prognostiserade antalet som väntas få beslut om BSS inom verksamhetsområdet FH i årets prognos jämfört med 2021, 2020 respektive 2019 års prognos. Diagrammet visar att 2022 års prognos ligger lägre än föregående års prognoser, vilket till viss del beror på att utfallet för år 2022 blev lägre än väntat och att årets prognos därmed har ett lägre startvärde än vad som prognostiserades för år 2022 i 2021 års prognos. Även om skillnaden mellan årets och föregående års prognos är relativt små, ökar skillnaden något på sikt vilket förklaras av att årets prognos har en något lägre ökningstakt än tidigare års prognoser. Det beror framför allt på att inflödesriskerna i årets prognos är lägre. Den genomsnittliga ökningen i årets prognos är 44 personer per år, vilket kan jämföras med 48 personer per år i 2021 års prognos.

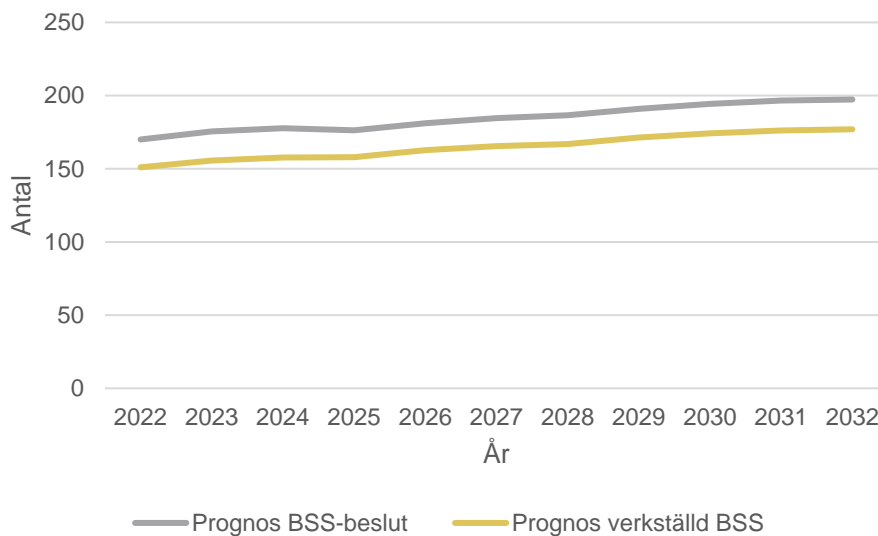
Diagram 4 Antal personer som väntas få beslut om BSS inom FH enligt prognos 2022, 2021, 2020 respektive 2019

4.1.2 Socialpsykiatri

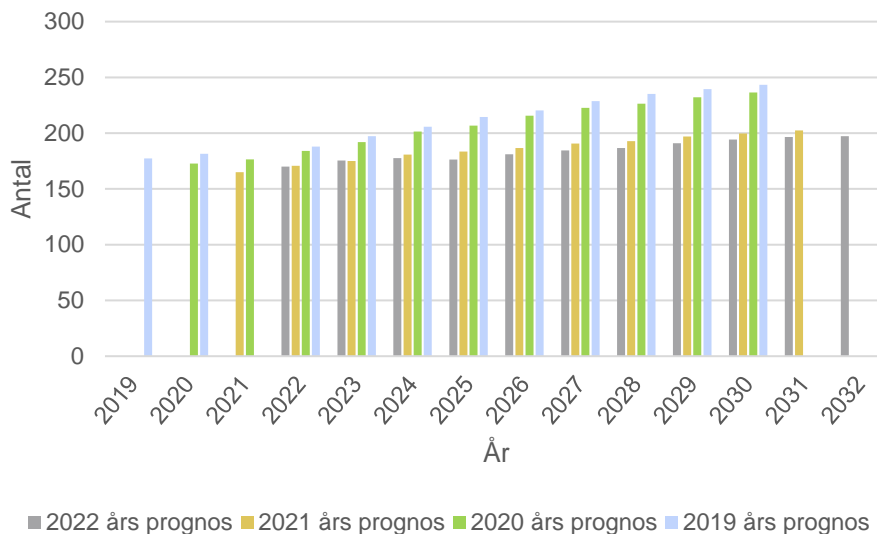
Även för verksamhetsområdet PS har två prognoser tagits fram, en som visar antalet personer som väntas få beslut om BSS och en som visar antalet personer som väntas få sin insats verkställd, se Diagram 5. Antalet personer som väntas få beslut om BSS beräknas öka från 170 till 197, medan antalet som väntas få sin insats verkställd uppgår till 151 år 2022 och väntas öka till 177 vid prognosperiodens slut. I snitt motsvarar det en ökning med 3 personer per år under perioden 2023–2032.

Diagram 5 Antal personer i behov av BSS inom PS september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

I Diagram 6 redovisas det prognostiserade antalet som väntas få beslut om BSS inom verksamhetsområdet PS i årets prognos samt i 2021, 2020 och 2019 års prognos. Jämfört med 2019 och 2020 års prognoser ligger 2022 och 2021 års prognoser betydligt lägre. Detta beror framför allt på lägre inflyttningsrisker i de två senare årens prognoser. 2022 års prognos ligger dock relativt nära föregående års prognos, även om ökningstakten i årets prognos är något lägre. År 2031 är skillnaden mellan 2022 och 2021 års prognos 5 personer.

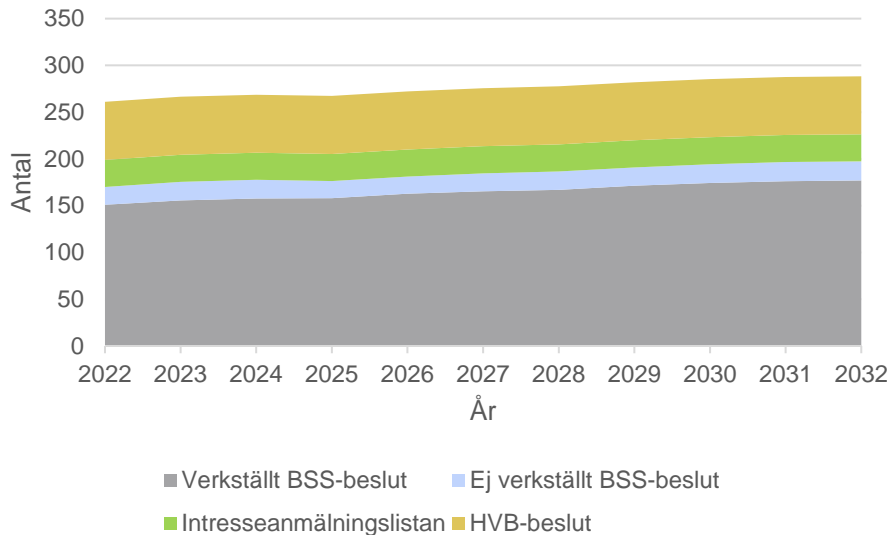
Diagram 6 Antal personer som väntas få beslut om BSS inom PS enligt prognos 2022, 2021, 2020 respektive 2019

I avsnitt 3 Behov av BSS idag konstateras att det inom verksamhetsområdet finns ytterligare två grupper som är i behov av BSS: personer som är registrerade på intresseanmälningslistan och personer som idag bor i HVB som bedöms ha ett långvarigt behov av boende. När det gäller personer som är registrerade på intresseanmälningslistan saknas information om in- och utflöde. Av den anledningen görs ingen separat prognos för denna grupp. I stället antas antalet personer som finns registrerade på intresseanmälningslistan vara konstant under prognosperioden. I år görs inte heller någon separat prognos över personer med HVB-beslut (men som inte har ett ej verkställt beslut eller står uppskrivna på intresseanmälningslistan för BSS). Detta med anledning av att det är svårt att skatta in- och utflöde för specifikt denna grupp. I stället antas denna grupp vara konstant under hela prognosperioden.

Om personer som är registrerade på intresseanmälningslistan och personer som idag bor i HVB som bedöms ha ett långvarigt behov av boende inkluderas i prognosen beräknas det totala behovet av BSS inom verksamhetsområdet PS uppgå till 261 personer i september 2022, se Diagram 7. Antalet väntas öka till omkring 290 personer år 2032.

Diagram 7 Antal personer i behov av BSS inom PS september 2022 samt enligt prognos 2023–2032, hänsyn taget till intresseanmälningar samt HVB med långvariga behov av boende

4.2 Stadens planeringsregioner

I detta avsnitt presenteras resultatet uppdelat på stadens fyra planeringsregioner Innerstaden, Västerort, Västra söderort och Östra söderort. Se Tabell 8 för vilka stadsdelar som ingår i respektive planeringsregion. Utöver stadens fyra planeringsregioner finns det även ett antal personer som har Socialförvaltningen som biståndsbeslutande förvaltning. Den 30 september 2021 uppgick dessa till 42 personer inom FH och 7 personer inom PS. Ingen separat prognos presenteras för denna grupp utan de antas uppgå till 42 respektive 7 personer under hela prognosperioden. Prognosen presenteras nedan uppdelat på verksamhetsområdena funktionsnedsättning (FH) respektive socialpsykiatri (PS).

4.2.1 Funktionsnedsättning

För verksamhetsområdet FH har samtliga fyra planeringsregioner en likartad utveckling med ett ökat behov under hela prognosperioden. Detta gäller oavsett om man studerar antalet som väntas få beslut om BSS eller antalet som väntas få sin insats verkställd, se Diagram 8-Diagram 11. Snabbast utveckling förväntas ske i Västerort där antalet som väntas få beslut om BSS beräknas öka från 490 personer år 2022 till cirka 630 personer år 2032. Därefter följer Östra söderort där behovet ökar från 450 till nästan 570 personer mot slutet av prognosperioden. Att ökningstakten är som högst i dess områden kan förklaras av att Västerort och Östra söderort också har den starkaste utvecklingen av befolkningen i åldrarna 20–25 år, åldrar då inflödet till BSS är som högst inom FH. För Innerstaden och Västra söderort beräknas ökningstakten vara något lägre, här ökar antalet från 527 till 640 personer respektive 368 till 440 personer under prognosperioden. Enligt stadens befolkningsprognos förväntas Innerstaden ha en svagare utveckling av befolkningen i åldrarna 20–25 år jämfört med övriga regioner, vilket bidrar till att Innerstaden är den region med lägst utvecklingstakt i prognosen över BSS. I Innerstaden kan den lägre utvecklingstakten av behovet av BSS även förklaras av inflödet generellt sett är lägre i regionen jämfört med övriga planeringsregioner.

Diagram 8 Antal personer inom FH i behov av BSS i Innerstaden september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

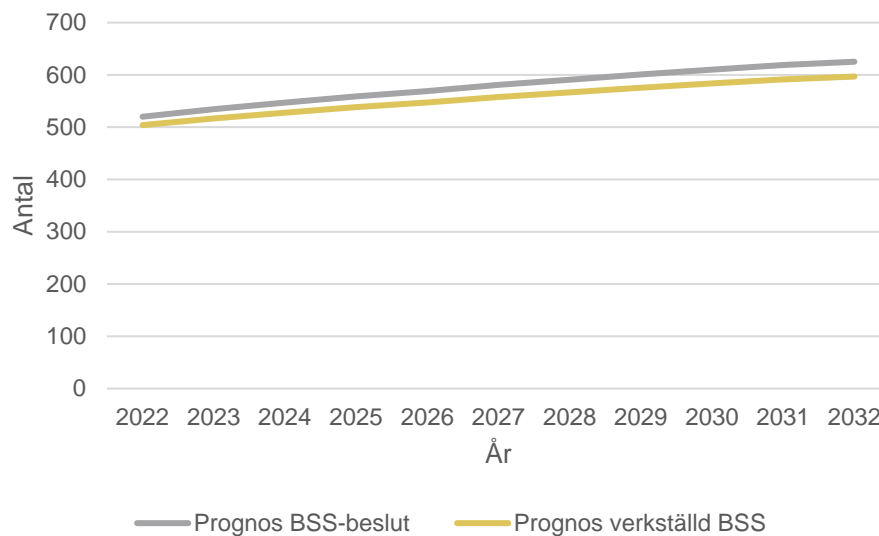

Diagram 9 Antal personer inom FH i behov av BSS i Västerort september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

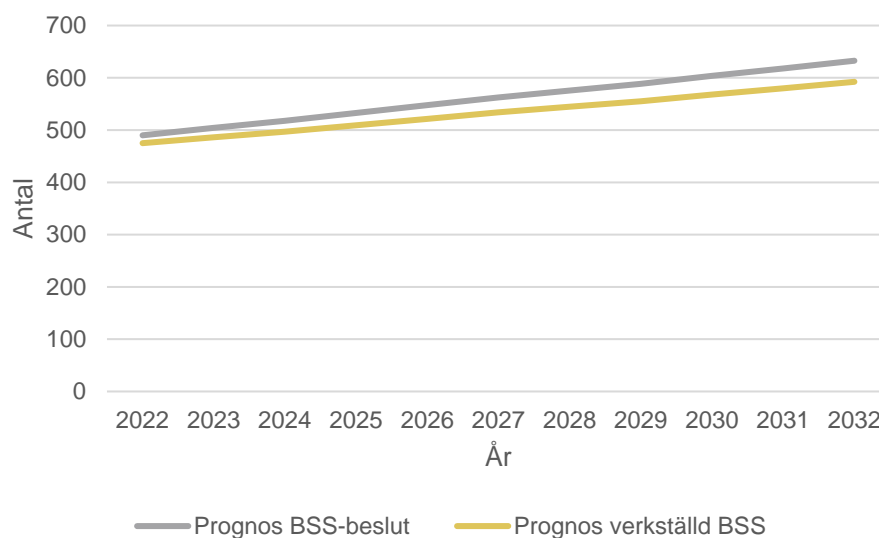

Diagram 10 Antal personer inom FH i behov av BSS i Västra Söderort september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

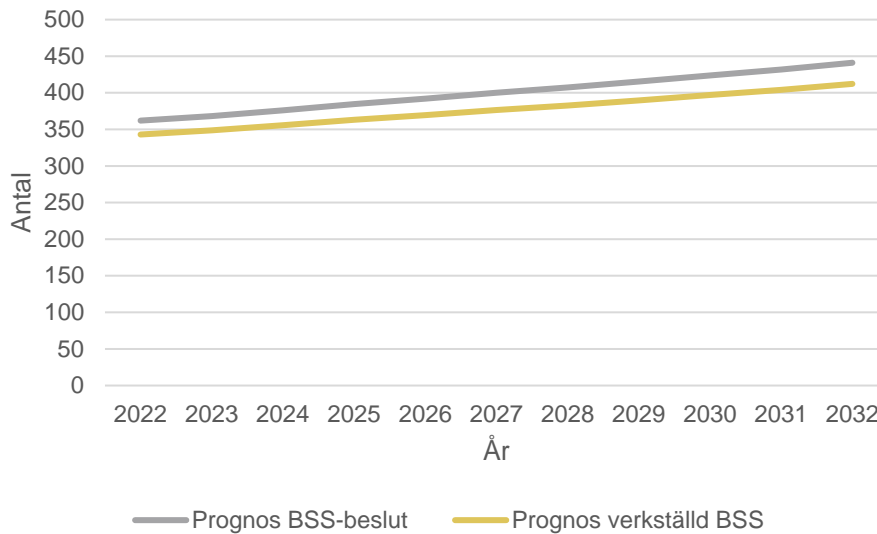
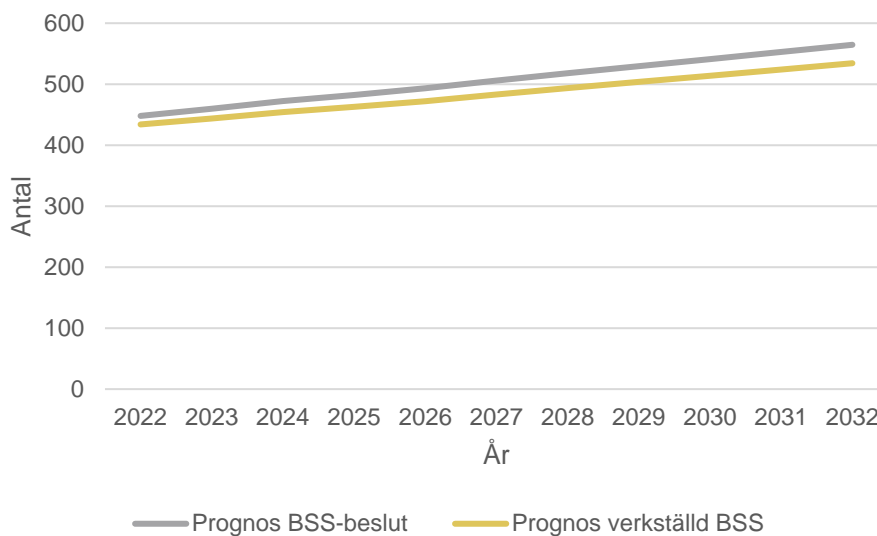

Diagram 11 Antal personer inom FH i behov av BSS i Östra Söderort september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

4.2.2 Socialpsykiatri

Om hänsyn endast tas till de som väntas få beslut om BSS har Innerstaden och Västra söderort en relativt likartad utveckling under prognosperioden. För dessa två regioner ökar behovet under nästan hela prognosperioden, 2023–2032, även om ökningstakten avtar för Innerstaden under prognosperiodens andra halva. I Östra söderort förändras behovet relativt lite under prognosperioden, medan det väntas minska något i Västerort. Att Västerort har en avvikande utveckling kan förklaras av åldersstrukturen hos de boende i dagsläget. Dels befinner sig relativt många i åldrarna 60 år och äldre, vilket innebär att en relativt stor andel i Västerort kommer att åldras ut ur målgruppen för prognosen som stäcker sig till 64 år. Dels är antalet i åldrarna 40 år och yngre, där

utflödesrisken är högre, relativt många. Detta tillsammans med att Västerort har en jämförelsevis låg andel som inflödar in i BSS bidrar till en lägre utvecklingstakt i prognosen för Västerort.

När hänsyn även tas till de personer som står på intresseanmälningslistan eller väntas få beslut om HVB förändras inte ökningstakten i och med att dessa grupper antas vara oförändrade till antalet under hela prognosperioden. Värt att notera är dock att Västerort är den planeringsregion som tycks tillgodose behovet av BSS i störst utsträckning, 68 procent av den totala gruppen i behov av BSS är boende i BSS. Detta kan jämföras med Västra och Östra söderort där omkring hälften av den totala gruppen i behov av BSS bor i BSS.

I följande fyra diagram redovisas antalet som väntas ha behov av BSS för respektive planeringsregion då hänsyn tas till såväl BSS, intresseanmälan samt HVB med långvariga behov.

Diagram 12 Antal personer inom PS i behov av BSS i Innerstaden september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

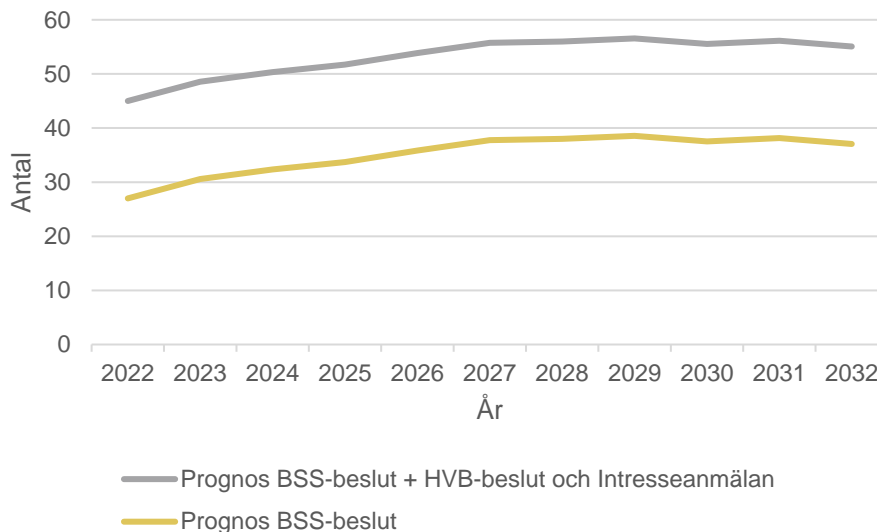

Diagram 13 Antal personer inom PS i behov av BSS i Västerort september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

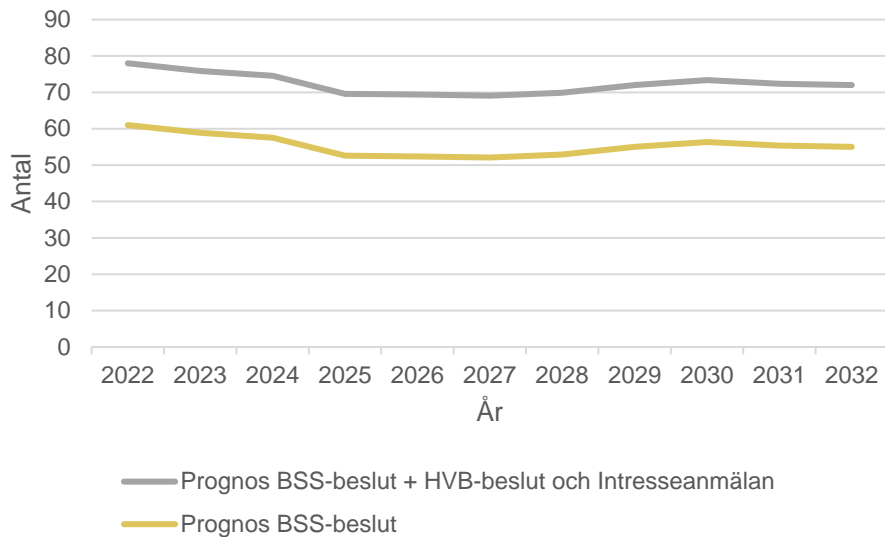

Diagram 14 Antal personer inom PS i behov av BSS i Västra söderort september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

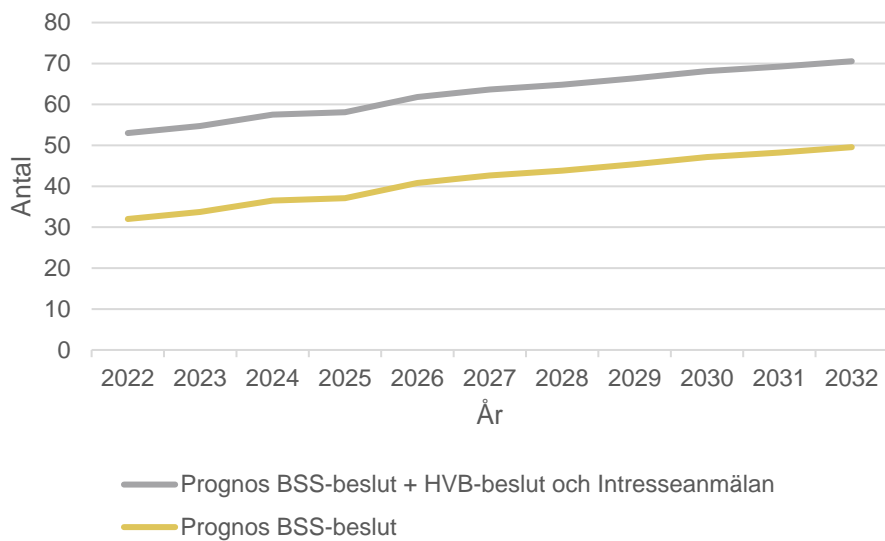
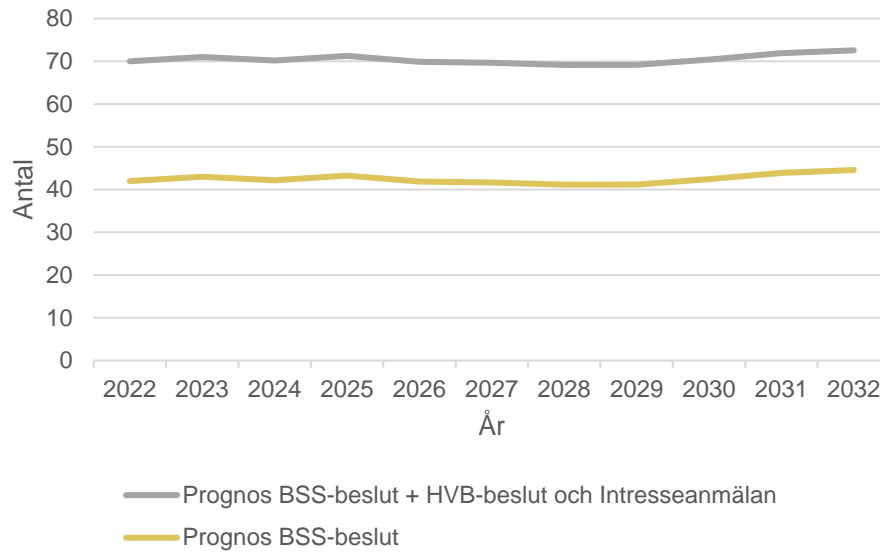

Diagram 15 Antal personer inom PS i behov av BSS i Östra söderort september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

Bilaga Historisk utveckling, metod och antaganden

Historisk utveckling

Antalet boende i bostad med särskild service (BSS) kan variera över tid och påverkas av flera faktorer. Redogörelsen av den historiska utvecklingen av boende i BSS är ett viktigt underlag för de antaganden som görs i prognosmodellen. I detta avsnitt redovisas först utvecklingen av boende över tid och sedan inflöde respektive utflöde i BSS över tid.

Boende i BSS över tid

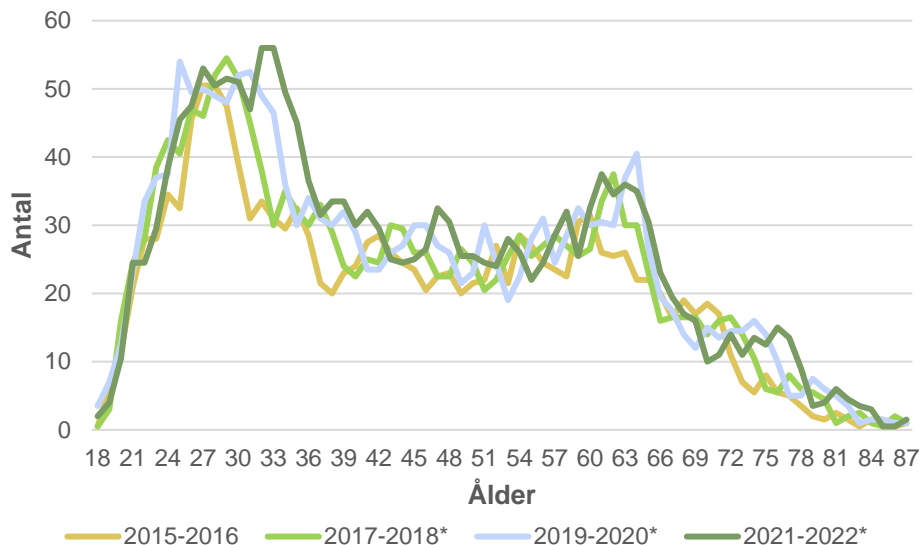
I detta avsnitt presenteras utvecklingen av boende i BSS över tid för verksamhetsområdena funktionsnedsättning (FH) respektive socialpsykiatri (PS).

Funktionsnedsättning (FH)

Under perioden 2013–2021 har antalet personer som har insats i BSS inom verksamhetsområdet FH ökat från 1 323 till 1 755, vilket är en genomsnittlig ökning om 54 personer per år. Den sista september 2022 uppgick antalet till 1 798 personer, vilket innebär en ökning med 43 personer jämfört med sista september 2021. Av dessa 1 798 personer hade 1 722 personer en insats beviljad enligt LSS och 76 personer hade en insats beviljad enligt SoL. Antalet inkluderar samtliga boende i BSS idag oavsett avtalstyp och om boendet är upphandlat enligt LOV eller ej.

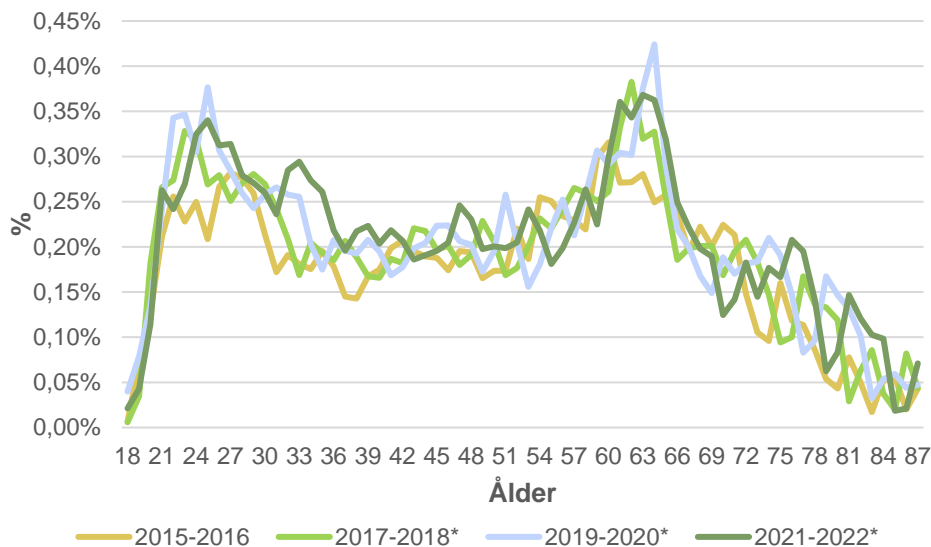
I Diagram 16 nedan visas ett genomsnitt av de som har eller har haft insatsen BSS inom verksamhetsområdet FH under perioderna 2015–2016, 2017–2018, 2019–2020 samt 2021–2022 och hur personerna fördelas på olika åldrar. Diagrammet visar att det är tydligt att den stock av boende som finns idag till stor del utgörs av samma personer som tidigare perioder då variationerna i åldrar har förskjutits i samma takt som de boende har åldrats. Inom FH finns en relativt hög andel unga personer, men också en hög andel i åldersgruppen 60–64 år. Vid jämförelse mellan de olika perioderna framgår tydligt att de boende blir allt äldre, i genomsnitt 2 år äldre jämfört med föregående tvåårsperiod. Det visar att omsättningen i BSS är låg och att antalet personer i de äldre åldersgrupperna därmed kan förväntas fortsätta öka under kommande år. En stor del av ökningen av personer runt 63-årsåldern 2018–2022 förklaras av att den perioden även inkluderar vissa som är boende utom länet och som tidigare var exkluderade, varför de markerats med en asterisk.

Diagram 16 Antal personer boende i BSS inom FH, genomsnitt av åren 2015–2016, 2017–2018, 2019–2020 respektive 2021–2022

I Diagram 17 nedan visas boende i BSS som andel av befolkningen under motsvarande fyra tvåårsperioder. Diagrammet visar dels att andelen boende varierar över åldrar, dels att det är tydligt att det inte finns något konstant samband mellan ålder och andelen boende.

Diagram 17 Andel av befolkningen (%) som bor i BSS inom FH, genomsnitt av åren 2015–2016, 2017–2018, 2019–2020 respektive 2021–2022

Att andelen är högre runt 60 års ålder är troligen kopplat till att personer som beviljats insats till BSS enligt SoL generellt sett är koncentrerade till de äldre åldrarna. Efter 65 års ålder minskar antalet boende markant vilket till viss del kan vara kopplat till en lägre livslängd för personer med funktionsnedsättning i relation till övrig befolkning. En ytterligare förklarande faktor är att de som beviljats insats enligt SoL avslutas inom FH och i stället övergår till äldreomsorgen.

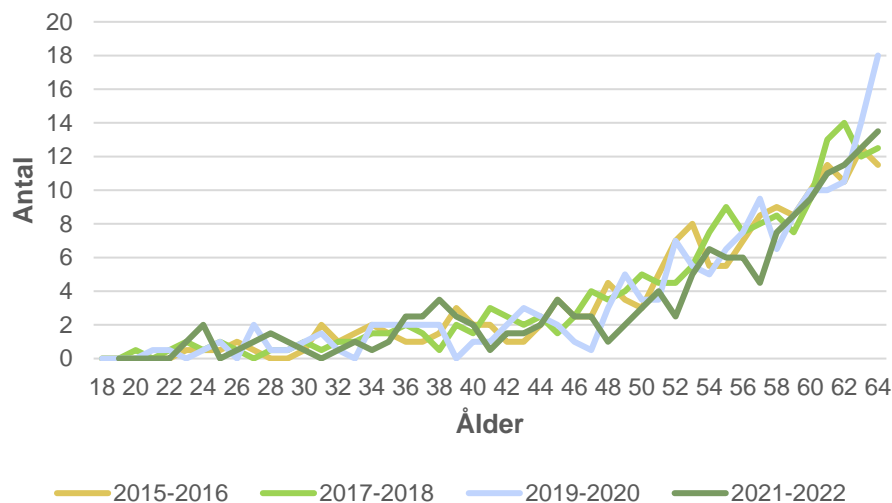
På samma sätt som i Diagram 16, beror en stor del av ökningen runt 63-årsåldern 2018–2022 på att den perioden även inkluderar vissa som är boende utom länet och tidigare var exkluderade från prognosen.

Socialpsykiatri

Inom verksamhetsområdet PS har antalet boende i BSS varierat något från år till år. Den 30 september 2022 uppgick antalet till 151 personer vilket innebär en liten ökning jämfört med samma tidpunkt föregående år. Under perioden 2018–2021 minskade dock antalet något för varje år. Antalet inkluderar samtliga boende i BSS idag oavsett avtalstyp och om boendet är upphandlat enligt LOV eller inte.

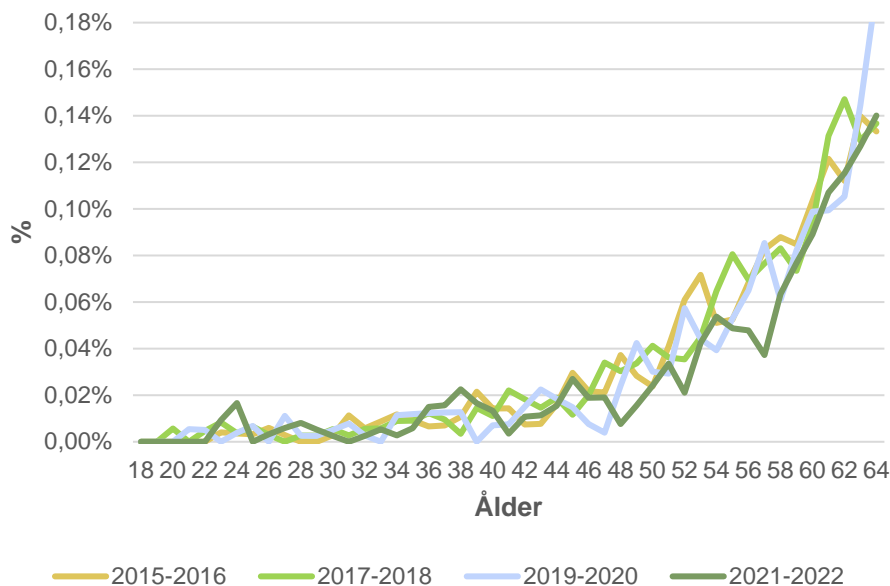
I Diagram 18 nedan visas ett genomsnitt av de som har eller har haft insatsen BSS inom verksamhetsområdet PS under perioderna 2015–2016, 2017–2018, 2019–2020 samt 2021–2022 och hur personerna fördelas på olika åldrar. Även om det inte är lika tydligt för gruppen tillhörande PS syns även här en viss förskjutning av åldrar.

Diagram 18 Antal personer boende i BSS inom PS, genomsnitt av åren 2015–2016, 2017–2018, 2019–2020 respektive 2021–2022

Inom PS är andelen boende mycket låg fram till 40-årsåldern, se Diagram 19. Med högre åldrar ökar andelen förhållandevis kraftigt och är som högst efter 60 år. Från 65 år övergår ansvaret till verksamhetsområdet äldreomsorg men personerna fortsätter att bo kvar i BSS även om insatserna handläggs av äldreomsorgens verksamhetsområde. Liksom för FH syns en förskjutning av åldrar inte bara då antal studeras utan även för andel av befolkningen. Detta betyder att det inte går att se ett tydligt konstant samband mellan ålder och insats i BSS. I stället beror insatserna vid ett visst tillfälle till mycket stor del på vilka som har haft insatser tidigare år.

Diagram 19 Andel av befolkningen (%) som bor i BSS inom PS, genomsnitt av åren 2015–2016, 2017–2018, 2019–2020 respektive 2021–2022

In- och utflöde

Prognosen för behovet av BSS bygger förutom på nuvarande behov även på antaganden om hur många nya personer som kommer ha ett behov av BSS i framtiden och för hur många personer behovet kommer att upphöra. För att prognostisera den kommande utvecklingen studeras det in- och utflöde som skett mellan årsskiftena under perioden 2013–2021. I år har två alternativa prognoser tagits fram, på samma sätt som det gjordes 2021, där definitionen av inflödet skiljer sig åt. Beräkningarna för in- respektive utflöde på samtliga beslut är gjorda enligt följande definitioner:

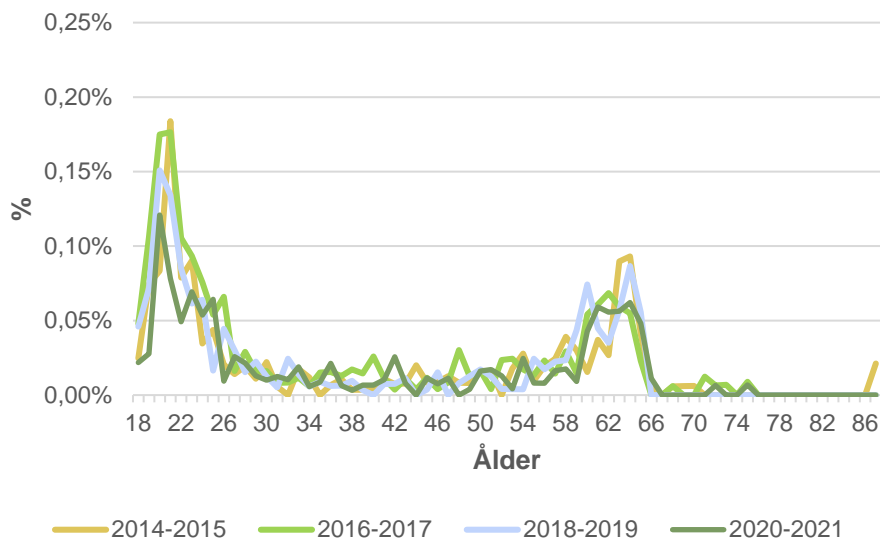
- **Utflöde:** Personer i BSS vid ett årsskifte som inte haft ett verkställt BSS-beslut vid nästa årsskifte. Uppgifter kan redovisas för åren 2014–2021.
- **Inflöde:**
 - Alternativ 1. personer som får beslut om BSS och som aldrig tidigare har haft en insats eller som har flödat ut enligt ovan definition innan nytt beslut om insats. Tidpunkten för inflöde blir då det datumet då beslutet tas oavsett när insatsen verkställs. Uppgifter kan redovisas för åren 2013–2021. Observera att en person kan ha flera beslut under pågående insats, men dessa räknas endast som inflöde om ovanstående villkor är uppfyllda. Om en person har flera beslut som föregår en insats räknas endast det första beslutet.
 - Alternativ 2. Inflödet baseras på personer som får en verkställd insats i stället för på personer som får beslut. I övrigt är definitionen för inflöde den samma som i alternativ 1.

Inflöde i BSS

Som tidigare nämnts har behovet av BSS i år prognostiserats med två olika definitioner av inflöde. Dels har en prognos tagits fram där inflödet baseras på beslut om BSS oavsett om insatsen verkställs eller inte, det vill säga enligt samma definition som användes i 2017-2020 års prognoser. Dels har en prognos tagits fram där inflödet baseras på antalet insatser som verkställs. Denna definition motsvarar den som användes i 2014 års prognos. Motivet till att definitionen ändrades i samband med framtagande av 2017 års prognos var att inflöde till en faktisk insats delvis beror på tillgången på bostäder. Därmed ansågs ett inflöde baserat på beslut ge en bättre bild av behovet. Dock verkar det som att en del av de beslut som fattas aldrig verkställs och, av den anledningen prognosen fram enligt båda definitioner av inflöde sedan år 2021.

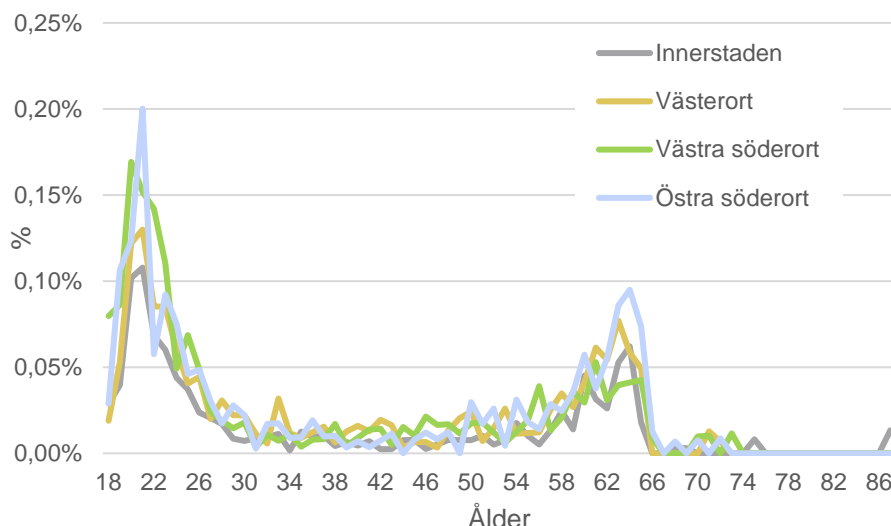
I Diagram 20 visas det genomsnittliga inflödet till BSS inom FH under perioderna 2014–2015, 2016–2017, 2018–2019 samt 2020–2021 som andel av befolkningen. Inflödet avser här inflöde till beslut. Totalt sett har antalet beslut om nya insatser ökat från i genomsnitt 156 per år under perioden 2014–2015 till 201 per år under perioden 2016–2017. Under 2018–2019 minskade dock antalet beslut om BSS inom FH och uppgick till 163 personer per år och 2020–2021 var antalet nere på i genomsnitt 144 beslut per år. Diagrammet visar att det framför allt är unga under 26 år som får beslut om BSS inom FH och att inflödet av unga som andel av befolkningen har varit relativt högt under åren 2014–2019, men att andelen unga som får beslut om BSS har avtagit något under åren 2020-2021. Det lägre inflödet av unga år 2020-2021 kan till viss del bero på att covid-19-pandemin lett till att fler personer valt att bo hemma längre, som en konsekvens av att fysiska kontakter begränsats. Däremot minskade även inflödet i dessa åldrar redan 2019, vilket gör det svårt att fastställa hur mycket av minskningen som faktiskt berodde av pandemin år 2020-2021. Även under tidigare år har inflödet i 20 års ålder varierat stort från år till år, vad som ligger bakom detta har inte kunnat fastställas. En möjlig delförklaring är att tillgången på bostäder varierat över tid. I samband med att prognosen togs fram 2021 studerades även nybyggnation av grupp- och servicebostäder, det gick dock inte att fastställa något samband mellan nybyggnation och inflöde till beslut.

Diagram 20 Andel av befolkningen (%) som fått beslut om BSS inom FH, perioderna 2014–2015, 2016–2017, 2018–2019 samt 2020–2021

I Diagram 21 nedan visas det genomsnittliga inflödet inom FH för stadens fyra planeringsregioner som andel av befolkningen. Diagrammet visar att inflödet för samtliga regionerna har liknande mönster som för staden totalt, det vill säga att det framför allt är unga under 26 år som får beslut om BSS. Andelen av befolkningen som får beslut om BSS inom FH är dock genomgående något lägre i Innerstaden, men det gäller framför allt unga under 26 år. Även i Västerort är andelen av befolkningen som får beslut om BSS inom FH lägre bland unga under 26 år.

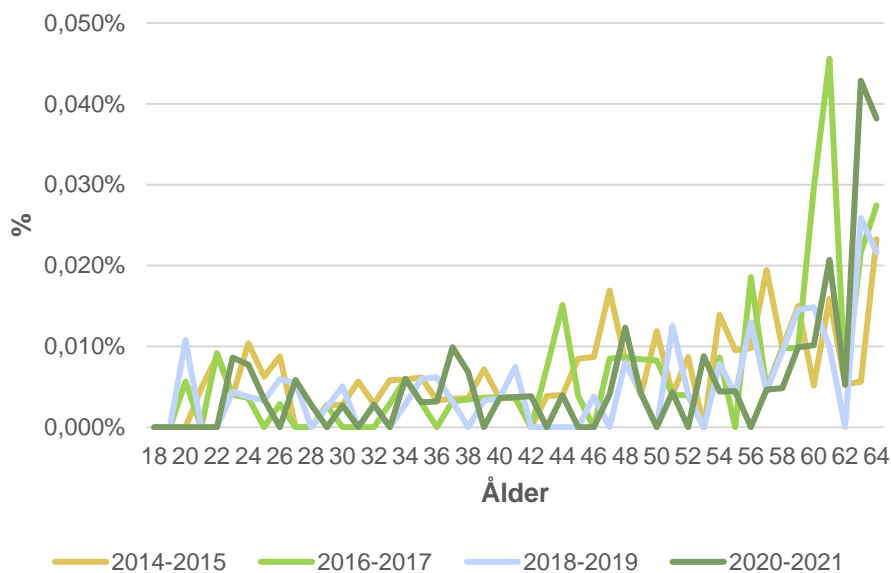
Diagram 21 Andel av befolkningen (%) som fått beslut om BSS inom FH 2013–2021, uppdelat på stadens fyra planeringsregioner

I Diagram 22 visas inflöde till beslut om BSS inom PS som är betydligt lägre än inflödet inom FH. Därför finns det också betydligt större slumpmässiga variationer mellan åldrar i inflödet till BSS inom PS än inom FH. Det är ändå tydligt att de som får beslut om BSS inom PS främst är något äldre personer

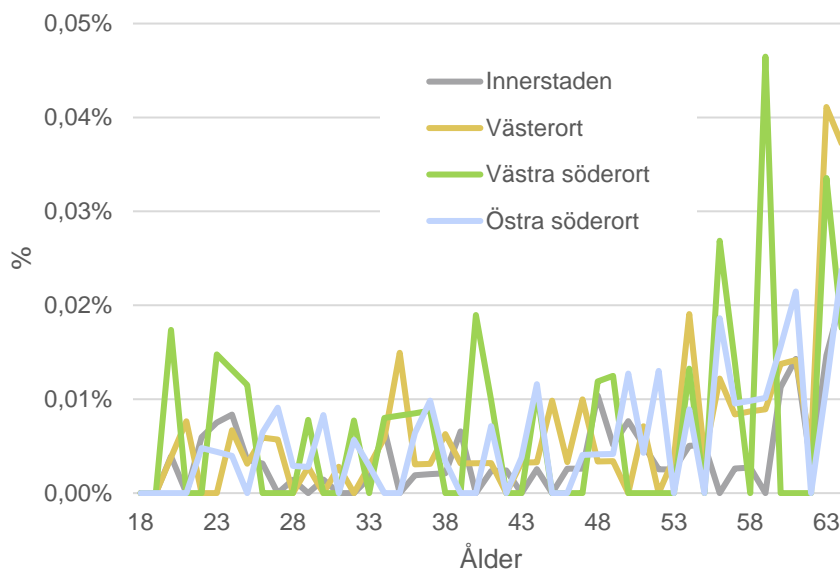
mellan 55 och 64 år. Inflödet var generellt sett något högre under åren 2013-2016 för att sedan sjunka till lägre nivåer. Undantaget är 2020 då inflödet var relativt högt. Preliminära siffror för 2022 tyder på att inflödet blir högt även under 2022.

Diagram 22 Andel av befolkningen (%) som fått beslut om BSS inom PS, perioderna 2014–2015, 2016–2017, 2018–2019 samt 2020–2021

I Diagram 23 visas inflöde till beslut om BSS inom PS uppdelat på stadens planeringsregioner. För åldrarna 18–54 år är det svårt att urskilja några skillnader mellan de fyra planeringsregionerna. Från 55 år och uppåt är andelen av befolkningen som får beslut om BSS inom PS möjligen något lägre i Innerstaden, framför allt i de yngre åldrarna och högre i Västra söderort.

Diagram 23 Andel av befolkningen (%) som fått beslut om BSS inom PS 2013–2021, uppdelat på stadens fyra planeringsregioner

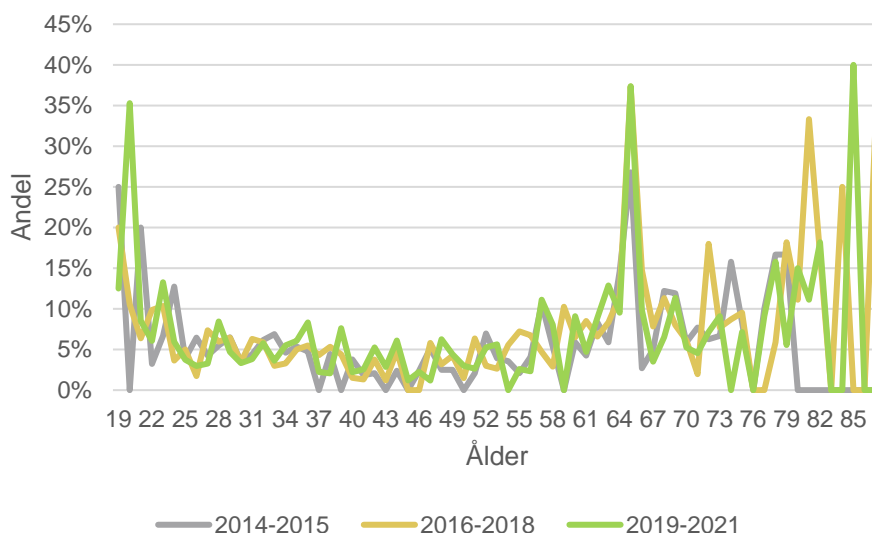

Utflöde från BSS

Den huvudsakliga orsaken till utflödet från BSS enligt tidigare intervjuer med utförarna är dödsfall,³ men ett utflöde bland framför allt yngre boende kan även bero på att behoven förändrats. I detta avsnitt presenteras utvecklingen av utflödet i BSS över tid för verksamhetsområdena funktionsnedsättning (FH) respektive socialpsykiatri (PS).

Inom FH är utflödet drygt 90 personer per år i snitt (räknat på perioden 2014–2021). Det innebär att utflödet är betydligt lägre än inflödet och att behovet av BSS hela tiden ökar. Som tidigare nämnts har boendeformerna endast funnits sedan 1990-talet och det är få äldre personer som bor i BSS. Detta medför stora slumpmässiga variationer i andelen som flödar ut. Sannolikt dröjer det därför ett antal år till innan det bättre kan avläsas från registren vilket utflöde som kan förväntas efter 65 års ålder. Att utflödet inom FH är extra högt vid just 64-65 års ålder beror däremot på att personer som beviljats insatsen enligt SoL övergår till äldreomsorgen i samband med att de fyller 65 år och därmed också avslutas i verksamhetssystemet för FH. I prognosen har ett glidande medelvärde över 5 åldrar antagits för att väga upp den höga variationen utom för åldrarna 61-67 år. Att sedan variationen fortfarande är hög efter 75 års ålder beror på att kohorten inte är så stor och att individerna har en något högre dödsrisk än övriga invånare, vilket kan antas vara fallet även för personer boende i BSS. Nytt från och med årets prognos är att utflödet för gruppen 65- år och äldre inte längre baseras på generella dödsrisker. I stället beräknas utflödet på den faktiska utflyttningen precis som för de yngre åldersgrupperna. Detta görs eftersom det totala antalet observationer nu bör vara tillräckligt många och att de dödsrisker som använts i tidigare prognoser krävt manuella justeringar.

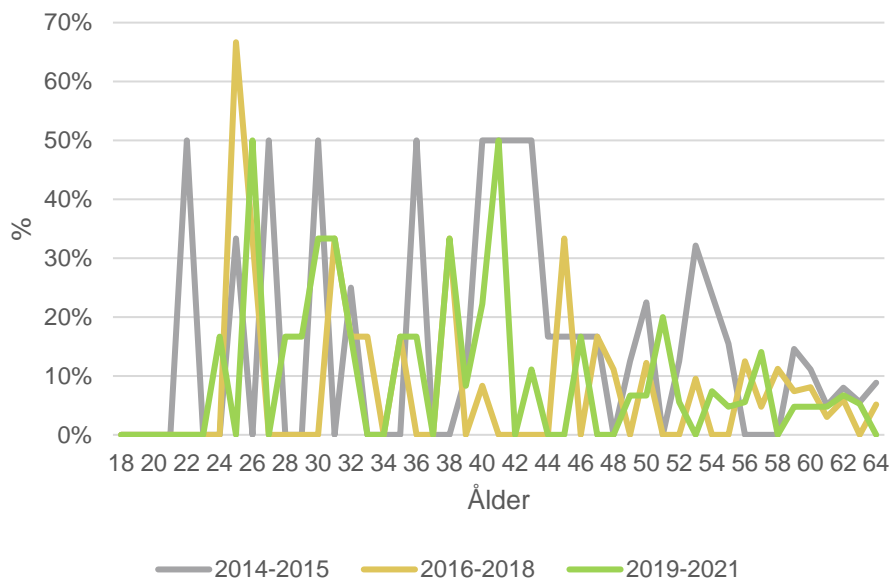
Diagram 24 Utflöde av personer från BSS inom FH (% av de boende), genomsnitt för perioderna 2014–2015, 2016–2018 och 2019–2021

Inom PS är utflödet från BSS betydligt lägre, i genomsnitt lämnar omkring 15 personer i åldrarna 18-64 år per år (räknat på perioden 2014-2021). I och med att prognosen för PS endast omfattar åldrarna 18-64 görs inget antagande om utflöde för åldrarna 65 år och uppåt.

³ Rapport prognos över behovet av bostäder med särskild service 2018–2036.

Diagram 25 Utflöde av personer från BSS inom PS (% av de boende), genomsnitt för perioderna 2014–2015, 2016–2018 och 2019–2021

Då utflödet för de båda verksamhetsområdena bedöms vara relativt litet har inte utflödet studerats uppdelat på stadens planeringsregioner.

Metod

Prognosen syftar till att beräkna behovet av bostäder med särskild service för åren 2022–2032. Behovet prognostiseras för verksamhetsområdena funktionsnedsättning (FH) och socialpsykiatri (PS) var för sig, då behov, inflöde och utflöde till bostäder skiljer sig åt mellan områdena. För verksamhetsområdet PS görs även en separat prognos för de som har beslut om HVB men som bedöms ha ett långvarigt behov av bostad.

Dataunderlag

Underlag till prognosen hämtas i huvudsak från stadens sociala system. Det gäller följande underlag:

- Beslut om BSS och HVB
- Verkställda insatser om BSS och HVB (insatser registrerade på verksamhetskod 1912, 1911, 1951, 1952, 6515 och 6510)
- Intresseanmänningslistan för PS
- Ej verkställda insatser om BSS inom verksamhetsområden PS

Uppgifter om ej verkställda insatser för verksamhetsområdet FH är, till skillnad från PS, hämtade från stadens kvartalsredovisning för kvartal 2 år 2022. Detta är stadens officiella statistik avseende ej verkställda beslut och rapporteras även till IVO. Kvartalsrapporteringen över ej verkställda beslut innehåller dock inte personnummer. Denna information krävs för verksamhetsområdet PS för att en och samma individ inte ska riskera att dubbelräknas, dvs att personer som har ett ej verkställt beslut inte också står på intresseanmänningslistan eller

har ett HVB-beslut. Därför används i stället utdrag från sociala system när det gäller ej verkställda beslut inom PS. Som underlag till prognosen används även stadens befolkningsprognos, eftersom behovet av BSS skiljer sig mellan olika åldersgrupper och behovet således påverkas av den demografiska strukturen.

Då inflödet av personer till bostäder med särskild service är relativt litet skulle en nedbrytning på ålder, verksamhetsområde och enskilda år bli svår att hantera på grund av stora slumpmässiga skillnader. Därför analyseras ett genomsnitt av flera år för in- och utflöden för att få stabilitet i skattningarna samtidigt som avvägningar görs med hänsyn till att aktualiteten inte ska försämrats alltför mycket.

Prognosmodell

I tidigare avsnitt konstaterades att de boende till stor del kan ses som en stock av personer som åldras och att inflödet sker i vissa åldrar som har varit i stort sett desamma under hela den studerade perioden. Baserat på detta mönster valdes i 2014 års prognos en modell där prognosen utgår från en stock av boende och där det sker ett tillskott av personer baserat på ett inflöde som andel av befolkningen och ett utflöde som en andel av de boende. Även för årets prognos används samma modell.

Prognosen utgår från den stock av personer med verkställda och ej verkställda beslut om BSS som fanns i respektive verksamhetsområde den 30 september år 2022. I modellen antas dessa i huvudsak bo kvar och åldras ett år för varje år i prognosen. Till dessa tillkommer ett antal personer genom inflödesandelar. Några beräknas avsluta sitt boende genom utflödesandelar. För verksamhetsområdet PS ingår även de som finns registrerade på intresseanmälningslistan samt personer med HVB-beslut (som löper över minst 365 dagar) i stocken av personer som fanns 30 september 2022. Det saknas dock tillräcklig information om hur dessa grupper förändras, dvs flödar in och ut. Därmed hålls dessa grupper konstanta under prognosperioden.

I år har Sweco tagit fram två alternativa prognoser. Det som skiljer de båda prognoserna åt är inflödet. I den ena prognosen baseras inflödet på samtliga beslut, det vill säga inflödet är konstruerat på samma sätt som de prognoser som togs fram under åren 2017-2020. Denna prognos ger det uppskattade behovet av BSS om alla som får ett beslut om BSS eller HVB också flyttar in i en bostad med särskild service. En del av de beslut som fattas verkar dock aldrig verkställs. Av de som har beslut om till exempel HVB är det många som blir kvar där och beslutet om BSS verkställs således aldrig. Därför har även en alternativ prognos tagits fram där inflödet baseras på inflödet till verkställd insats. Det senare alternativet med inflöde till insats motsvarar 2014 års prognos och visar antalet insatser som väntas verkställas under prognosperioden. Det finns dock en risk att denna prognos underskattar behovet då verkställandet av insatser delvis antas hänga samman med tillgång till bostäder och stadens möjlighet att verkställa beslut.

Sedan år 2019 prognostiseras behovet av BSS både för hela staden och uppdelat på stadens fyra planeringsregioner. Planeringsregionerna delar in stadsdelsförvaltningen i fyra områden – Innerstaden, Västerort, Västra söderort, Östra söderort – efter de förvaltningar som förväntas samplanera grupp- och serviceboenden. Indelningen i de fyra planeringsregionerna utgår från den biståndsbeslutande (och därmed inte den utförande) förvaltningen, se Tabell 8.

I prognosen för hela staden ingår även de personer där Socialförvaltningen är biståndsbeslutande.

Tabell 8 Stadens fyra planeringsregioner

Innerstaden	Västerort	Västra söderort	Östra söderort
Kungsholmen	Rinkeby-Kista	Skärholmen	Skarpnäck
Norrmalm	Spånga-Tensta	Hägersten-Älvsjö	Farsta
Östermalm	Hässelby-Vällingby		Enskede-Årsta-Vantör
Södermalm	Bromma		

Antaganden i årets prognos

Hela staden

Antalet personer som är i behov av BSS utgör ett fåtal av befolkningen vilket innebär att det är ett relativt litet dataunderlag som prognosen och dess antaganden baseras på. För att få stabila in- och utflödesrisker, och därmed också minska slumpens inverkan, är det därför av värde att basera riskerna på flera år.

Inflödet i 2022 års prognos grundas på ett snitt av åren 2013–2021, vilket kan jämföras med 2021 års prognos då inflödet baserades på åren 2013-2020. Att inflödet i årets prognos baseras på ytterligare ett år innebär i princip ett något minskat inflöde jämfört med föregående års prognos. Utflödet baseras på åren 2014–2021. Även detta är en förändring jämfört med 2021 års prognos då utflödet baserades på åren 2014–2020.

Stadens planeringsregioner

Utgångspunkten för prognosen över de fyra planeringsregionerna är antalet med insats BSS den 30 september 2022. I prognosen som avser antalet som får beslut om BSS har antalet därefter justerats upp med de personer som hade fått beslut om BSS men där beslutet ännu inte är verkställt. De områdesspecifika inflödesriskerna har använts för respektive region och baseras på ett snitt av åren 2013–2021. Samma utflödesrisker som för hela staden har använts för respektive planeringsregion. För prognosen som avser PS har vi även tagit fram prognoser som inkluderar personer registrerade på intresseanmälningslistan samt boende på HVB som bedöms ha långvariga behov av boende. Båda dessa grupper hålls konstanta under prognosperioden.

Stadens befolkningsprognos

Förutom antagande om stock, in- och utflöde i BSS och HVB är utvecklingen av befolkningen i Stockholm naturligtvis en avgörande faktor för utvecklingen av antalet i behov av BSS. Årets prognos över behovet av BSS grundar sig på Stockholms stads ordinarie befolkningsprognos 2022 som utgår ifrån den faktiska befolkningen den sista december år 2021. Mer om antaganden och hur

prognosen är framtagen går att läsa om i rapporten *Statistik om Stockholm – Befolkningsprognos 2022*.

Tabeller

Tabell 9 Prognos över BSS-beslut FH

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Hela staden	1 862	1 909	1 955	2 001	2 044	2 090	2 134	2 177	2 220	2 263	2 306
Innerstaden	520	534	547	559	569	581	591	601	610	619	625
Västerort	490	504	518	533	548	562	576	588	604	618	633
Västra söderort	362	368	376	385	392	400	407	415	424	432	441
Östra söderort	448	460	472	482	493	506	518	530	541	553	565

Tabell 10 Prognos över verkställda BSS-beslut FH

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Hela staden	1 798	1 838	1 876	1 916	1 952	1 992	2 030	2 066	2 103	2 141	2 178
Innerstaden	504	517	528	539	547	558	567	576	584	591	597
Västerort	475	486	497	509	522	534	545	555	568	580	592
Västra söderort	343	349	356	363	369	376	383	390	397	404	412
Östra söderort	434	444	454	463	472	483	494	504	514	524	534

Tabell 11 Prognos över BSS-beslut PS

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Hela staden	170	175	178	176	181	185	187	191	194	197	197
Innerstaden	28	33	34	36	39	41	42	42	41	42	41
Västerort	61	59	58	53	52	52	53	55	56	55	55
Västra söderort	32	34	36	37	41	43	44	45	47	48	50
Östra söderort	42	43	42	43	42	42	41	41	42	44	45

Tabell 12 Prognos över verkställda BSS-beslut PS

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Hela staden	151	156	158	158	163	165	167	171	174	176	177
Innerstaden	27	31	32	34	36	38	38	39	38	38	37
Västerort	53	50	49	47	46	45	45	47	48	47	46
Västra söderort	27	29	32	32	36	38	40	41	43	44	45
Östra söderort	37	39	37	39	38	38	37	38	39	40	41

Tabell 13 Antal HVB-beslut (som löper över minst 365 dagar) som inte står på intresselistan eller har ett ej verkställt beslut om BSS

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Hela staden	62	62	62	62	62	62	62	62	62	62	62
Innerstaden	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Västerort	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
Västra söderort	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Östra söderort	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15

Tabell 14 Antal personer på intresselistan som inte har ett BSS-beslut

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Hela staden	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29
Innerstaden	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Västerort	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Västra söderort	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Östra söderort	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13